

5.2.4 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

5.2.4.1 DĚJEPIS

5.2.4.1.1 DĚJEPIS

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně ve všech ročnících 2.stupně. Výuka probíhá zpravidla v celé třídě, pro práci na určitém problému jsou vytvořeny menší skupiny.

Vyučovací předmět přináší základní poznatky o minulosti lidstva s důrazem na historii českých zemí. Zahrnuje rozsáhlé časové období od počátků lidstva až po současnost. Hlavním posláním předmětu je utváření historického vědomí žáků. Poznáváním dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj lidské společnosti, pochopením jejich příčin a důsledků poznávají žáci kořeny většiny současných společenských jevů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou kapitolou, ale odráží se v naší současnosti. Rozvíjení zájmu o minulost a současnost vlastního národa i jiných kulturních společenství vede k úctě k odkazu našich předků a ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Seznamování s negativními společenskými jevy minulosti přispívá k utváření pozitivních občanských postojů a k prevenci rasistických a extremistických postojů.

Očekávané výstupy předmětu

ŽÁK:

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury

- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie
- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy
- a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich příklady významných kulturních památek
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a
- a rozbitím starých společenských struktur v Evropě
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií
- na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Výchovně vzdělávací strategie k naplňování klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- seznamujeme žáky s dostatkem spolehlivých informačních zdrojů s historickou tematikou
- vedeme žáky k pravidelnému využívání těchto zdrojů, samostatnému vyhledávání a třídění informací
- vedeme žáky k osvojení základní historické terminologie
- doplňujeme výuku exkurzemi a historickými pořady
- při výuce využíváme mediálních prostředků
- snažíme se o názorné vyučování
- organizujeme pro žáky soutěže a olympiády
- vedeme žáky k uvědomění, proč se učí – motivace
- vedeme žáky ke kritickému zhodnocení výsledků jejich učení

Kompetence k řešení problémů:

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování
- vedeme žáky k samostatnému vyhledání informací vhodných k řešení problému
- vedeme žáky k úvahám o vztahu příčin a důsledků historických jevů
- vedeme žáky k hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi
- vedeme žáky k porovnávání odborných názorů, mediálních tvrzení a názorů svého okolí
- podporujeme u žáků samostatnou analýzu a hodnocení vybraných historických jevů
- podporujeme u žáků tvorbu samostatných výstupů jejich práce

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k formulování a obhajování vlastních názorů
- učíme žáky vyjadřovat myšlenky v logickém sledu, výstižně a kultivovaně, a to v písemném i ústním projevu
- podporujeme diskusi v žakovském kolektivu
- vedeme žáky k naslouchání názorů druhých a k přemýšlení o nich

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci mezi žáky
- organizujeme práci ve skupinách
- vedeme žáky k podílení se na stanovení pravidel práce skupiny nebo celého kolektivu

- podporujeme u žáků snahu pomoci druhým
- podporujeme snahu žáků přispět k úspěchu skupiny nebo kolektivu
- vedeme všechny žáky k zapojení se do formulování závěrů práce skupiny nebo celého třídního kolektivu
- navozujeme dostatek příležitostí k uplatnění jednotlivých žáků ve skupině nebo třídním kolektivu
- rozvíjíme sebedůvěru žáků

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k respektování, oceňování a ochraně kulturního a historického dědictví
- klademe důraz na uznávání demokratických hodnot a občanských práv
- na základě vyhodnocení historických zkušeností lidstva vedeme žáky k odmítání agrese a odmítání potlačování svobod některých skupin lidí
- přesvědčujeme žáky o potřebě aktivního postoje proti názorům propagujícím omezování občanských svobod

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel a k plnění povinností a závazků

Kompetence digitální

- u žáků rozvíjíme dovednosti ovládat a využívat digitální zařízení, aplikace a služby při učení i v běžném životě
- podporujeme je v samostatném rozhodování, které technologie používat
- učíme je pracovat s daty, informacemi i digitálním obsahem a kriticky je posuzovat a bezpečně je sdílet, vytvářet a upravovat je a vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- vedeme je ke smysluplnému využívání digitálních technologií pro usnadnění, zefektivnění a zkvalitnění výsledků své práce
- objasňujeme význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje žáky s novými technologiemi a učíme je kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání
- klademe důraz na to, aby žáci dbali na předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních a při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky

Začlenění průřezových témat do vyučovacího předmětu

V rámci vyučovacího předmětu dějepis jsou zařazeny vybrané tematické okruhy následujících průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova je realizována v tomto učivu:

6.ročník – Počátky lidské společnosti

Výchova demokratického občana je realizována v tomto učivu:

6. ročník – Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury

7. ročník – Křesťanství a středověk

8. ročník – Modernizace společnosti

9. ročník – Moderní doba

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je realizována v těchto tematických celcích, resp. učivu:

6. ročník – Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury

7. ročník - Křesťanství a středověká Evropa

8.ročník - Objevy a dobývání. Počátky nové doby

9. ročník – Moderní doba

Multikulturní výchova je realizována v tomto učivu:

7. ročník – Křesťanství a středověká Evropa

8. ročník – Modernizace společnosti

9. ročník – Rozdělený a integrující svět

Mediální výchova je realizována v těchto tematických celcích:

9. ročník – Rozdělený a integrující svět

Dějepis 6. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
Žák: D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny	
D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Historický čas a prostor	
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI		
D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	Člověk a lidská společnost v pravěku	OSV II/3-Dě6
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY		
D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví D-9-3-03 demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury	Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	VMEGS 2-Dě6 VDO 4-Dě6 VMEGS 3-Dě6

D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie s antické kultury a zrod křesťanství		
--	--	--

Dějepis 7. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
<p>D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>D-9-4-02 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>D-9-4-03 vymezení úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p> <p>D-9-4-04 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<p>Nový etnický obraz Evropy</p> <p>Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj</p> <p>Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)</p> <p>Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě</p> <p>Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy</p> <p>Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev</p> <p>Kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost</p>	<p>VMEGS 3-Dě7</p> <p>MV 1-Dě7</p> <p>VDO 2-Dě7</p>
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY		
<p>D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve</p> <p>D-9-5-02 vymezení význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p> <p>D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p>	<p>Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou</p> <p>Zámořské objevy a počátky dobývání světa</p> <p>Český stát a velmoci v 15.–17. století</p>	

D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek		
--	--	--

Dějepis 8. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY		
<p>Žák:</p> <p>D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p>Český stát a velmoci v 17.–18. století</p> <p>Barokní kultura a osvícenství</p>	VMEGS 3-Dě8
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI		
<p>D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě</p> <p>D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</p> <p>D-9-6-04 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</p>	<p>Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA</p> <p>Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka</p> <p>Národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa</p> <p>Revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů</p> <p>Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva</p> <p>Kulturní rozrůzněnost doby</p> <p>Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus</p> <p>Příčiny a průběh 1.světové války</p>	MV1- Dě8 VDO2

Dějepis 9. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
MODERNÍ DOBA		
<p>Žák</p> <p>D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p> <p>D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p> <p>D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p> <p>D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p>	<p>Politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války</p> <p>Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářskopolitický vývoj, sociální a národnostní problémy</p> <p>Mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět</p> <p>Druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války</p>	<p>VDO 2-Dě9</p> <p>VDO 3-Dě9</p> <p>VDO 4-Dě9</p> <p>VMEGS 3-Dě9</p>
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SVĚT		
<p>D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p> <p>D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p> <p>D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí</p> <p>D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p>Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření</p> <p>Vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)</p> <p>Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky</p>	<p>MV5 – Dě 9</p> <p>MEDV I/2-Dě9</p>

	<p>Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět Problémy současnosti Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava</p>	
--	--	--

5.2.4.2 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

4.2.4.2.1 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně ve všech ročnících 2.stupně. Charakter předmětu umožňuje vytvářet v rámci třídy pracovní skupiny. Výuka probíhá v běžných třídách, v učebně informatiky a ve školní studovně.

Výchova k občanství navazuje na poznatky o společnosti získané na 1.stupni ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Výchova k občanství podporuje rozvíjení dovedností důležitých pro vzájemnou interakci a komunikaci lidí. Žáci se učí vzájemně spolupracovat, vyjednávat, dosahovat konsensu a hledat kompromisní řešení. Dále se učí vhodně vyjadřovat vlastní myšlenky, názory, postoje, pocity a motivy jednání, obhajovat své názory a vhodně argumentovat a respektovat názory druhých lidí. Učí se takto komunikovat bez konfliktů, předcházet konfliktním situacím. Případné konflikty se učí řešit nenásilným způsobem

Vzdělávací obor připravuje žáky pro život v demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby se žáci naučili vyrovnávat s novými životními situacemi a byli schopni aktivně se začlenit do života společnosti.

Výchova k občanství přispívá k podpoře osobnostního rozvoje žáků a kultivaci citové stránky jejich osobnosti. Podílí se na rozvíjení hodnotových a postojových kvalit u jednotlivých žáků i ve třídním kolektivu. Důraz je kladen na formování a upevňování občanských postojů a pozitivních hodnotových orientací.

Žáci by měli na základě praktických příkladů pochopit, že lidský život probíhá ve společnosti druhých lidí, skupin a institucí, že společenské vlivy prostupují všechny sféry našeho života.

Očekávané výstupy

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

žák

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí

- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

žák

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

žák

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

žák

- popíše vliv na začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Výchovně vzdělávací strategie k naplňování klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- seznamujeme žáky s dostatkem spolehlivých informačních zdrojů
- učíme žáky dávat si informace do souvislosti
- vedeme žáky k pravidelnému využívání těchto zdrojů, samostatnému vyhledávání a třídění informací
- snažíme se o názorné vyučování
- vedeme žáky k uvědomění, proč se učí – motivace
- vedeme žáky ke kritickému zhodnocení výsledků jejich učení
- podporujeme u žáků ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu vzdělávání
- učíme žáky řídit a organizovat si učení
- podporujeme u žáků ochotu vzájemně spolupracovat v týmu
- učíme žáky rozeznávat podstatné a nepodstatné informace
- vedeme žáky k propojování poznatků z různých oborů

Kompetence k řešení problémů:

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování
- vedeme žáky k samostatnému vyhledání informací vhodných k řešení problému
- podporujeme u žáků tvorbu samostatných výstupů jejich práce
- vedeme žáky ke kritickému myšlení, obhajobě vlastního názoru a uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k formulování a obhajování vlastních názorů
- učíme žáky vyjadřovat myšlenky v logickém sledu, výstižně a kultivovaně, a to v písemném i ústním projevu
- podporujeme diskusi v žakovském kolektivu, učíme žáky naslouchat druhým, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci a komunikaci mezi žáky
- nabádáme žáky udržovat dobré vztahy
- organizujeme práci ve skupinách, učíme žáky pracovat v týmu
- vedeme žáky k podílení se na stanovení pravidel práce skupiny nebo celého kolektivu
- podporujeme u žáků snahu pomoci druhým a učíme je schopnosti o pomoc požádat

- podporujeme snahu žáků přispět k úspěchu skupiny nebo kolektivu
- vedeme všechny žáky k zapojení se do formulování závěrů práce skupiny nebo celého třídního kolektivu
- navozujeme dostatek příležitostí k uplatnění jednotlivých žáků ve skupině nebo třídním kolektivu
- rozvíjíme sebedůvěru žáků
- vedeme žáky k dovednosti umět se prosadit

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k respektování, oceňování a ochraně kulturního a historického dědictví
- klademe důraz na uznávání demokratických hodnot a občanských práv
- vedeme žáky k odmítání agrese a odmítání potlačování svobod některých skupin lidí
- přesvědčujeme žáky o potřebě aktivního postoje proti názorům propagujícím omezování občanských svobod

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel a k plnění povinností
- motivujeme žáky k užívání znalostí a dovedností pro svůj rozvoj

Kompetence digitální

- u žáků rozvíjíme dovednosti ovládat a využívat digitální zařízení, aplikace a služby při učení i v běžném životě
- podporujeme je v samostatném rozhodování, které technologie používat
- učíme je pracovat s daty, informacemi i digitálním obsahem a kriticky je posuzovat a bezpečně je sdílet, vytvářet a upravovat je a vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- vedeme je ke smysluplnému využívání digitálních technologií pro usnadnění, zefektivnění a zkvalitnění výsledků své práce
- objasňujeme význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje žáky s novými technologiemi a učíme je kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání
- klademe důraz na to, aby žáci dbali na předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních a při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky

Začlenění průřezových témat do vyučovacího předmětu

V rámci vyučovacího předmětu občanská výchova jsou zařazeny vybrané tematické okruhy následujících průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova je realizována v těchto tematických celcích:

- 6. ročník – Člověk ve společnosti – naše škola, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití
- 8. ročník – Člověk jako jedinec (podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj)

Výchova demokratického občana je realizována v těchto tematických celcích:

- 6. ročník – Člověk ve společnosti – naše škola, naše obec, region, kraj
- 7. ročník – Člověk, stát a právo – právní základy stát, státní správa a samospráva
- 8. ročník – Člověk, stát a právo – principy demokracie a lidská práva
- 9. ročník – Člověk, stát a právo – právní řád ČR, protiprávní jednání, právo v každodenním životě

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je realizována v těchto tematických celcích:

- 6. ročník – Člověk ve společnosti – naše vlast
- 7. ročník – Mezinárodní vztahy – Evropská unie

Multikulturní výchova je realizována v těchto tematických celcích:

- 6. ročník – Člověk ve společnosti – kulturní život, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití
- 7. ročník – Mezinárodní vztahy – Evropská unie
- 8. ročník – Člověk jako jedinec – podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka
Člověk, stát a právo – principy demokracie a lidská práva

Environmentální výchova je realizována v těchto tematických celcích:

- 6. ročník – Člověk ve společnosti – naše obec, region, kraj
- 9. ročník – Mezinárodní vztahy, globální svět

Výchova k občanství 6. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – NAŠE ŠKOLA		
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	- život ve škole - práva a povinnosti žáků - společná pravidla a normy - význam a činnost žákovské samosprávy - vklad vzdělání pro život	OSV II/1-Vo6 OSV II/2-Vo6 OSV II/3-Vo6 OSV II/4-Vo6 VDO 1-Vo6
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – NAŠE OBEC, REGION, KRAJ		
VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	- důležité instituce - zajímavá a památná místa - významní rodáci - místní tradice - ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	VDO 3-Vo6 EV 3-Vo6 EV 4-Vo6
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – NAŠE VLAST		
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	- pojem vlasti a vlastenectví - zajímavá a památná místa - co nás proslavilo - významné osobnosti - státní symboly - státní svátky - významné dny	MV 1-Vo6 VMEGS 2-Vo6
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – KULTURNÍ ŽIVOT		
VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	- rozmanitost kulturních projevů - kulturní hodnoty a tradice - kulturní instituce	MV I/1-Vo6

	<ul style="list-style-type: none"> - masová kultura - prostředky komunikace 	
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – LIDSKÁ SETKÁNÍ		
VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní způsob k menšinám	<ul style="list-style-type: none"> - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - rovnost a nerovnost - rovné postavení mužů a žen - lidská solidarita - pomoc lidem v nouzi - potřební lidé ve společnosti 	MV 1-Vo6 OSV II/1-Vo6 OSV II/2-Vo6 OSV II/3-Vo6 OSV II/4-Vo6
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – VZTAHY MEZI LIDMI		
VO-9-1-06 rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	<ul style="list-style-type: none"> - osobní a neosobní vztahy - mezilidská komunikace - konflikty v mezilidských vztazích - problémy lidské nesnášenlivosti 	MV 2-Vo6 MV 3-Vo6 MV 4-Vo6 MV 5-Vo6 OSV II/1-Vo6 OSV II/2-Vo6 OSV II/3-Vo6 OSV II/4-Vo6
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ		
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a lidské komunikace v různých životních situacích VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	<ul style="list-style-type: none"> - morálka a mravnost - svoboda a vzájemná závislost - pravidla chování 	OSV II/1-Vo6 OSV II/2-Vo6 OSV II/3-Vo6 OSV II/4-Vo6 MV 5-Vo6

Výchova k občanství 7. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ – MAJETEK A VLASTNICTVÍ		
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	<ul style="list-style-type: none"> - formy vlastnictví - hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví 	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ – HOSPODAŘENÍ		
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsob nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	<ul style="list-style-type: none"> - rozpočet domácnosti - úspory - investice - úvěry - splátkový prodej - leasing 	
MEZINÁRODNÍ VZTAHY		
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů uplatňování	<ul style="list-style-type: none"> - podstata evropské integrace - význam evropské integrace - výhody evropské integrace - Evropská unie a ČR 	MV 4-Vo7 MV 5-Vo7 VMEGS 1-Vo7 VMEGS 2-Vo7 VMEGS 3-Vo7
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO – PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU, STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA		
VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> - znaky státu - typy a formy státu 	VDO 2-Vo7 VDO 3-Vo7

<p>VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - státní občanství ČR - Ústava ČR - složky státní moci - orgány a instituce státní moci - obrana státu - orgány a instituce státní správy a samosprávy a jejich úkoly 	<p>VDO 4-Vo7</p>
---	--	------------------

Výchova k občanství 8. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
ČLOVĚK JAKO JEDINEC – PODOBNOST A ODLIŠNOST LIDÍ		
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	<ul style="list-style-type: none"> - projevy chování - rozdíly v prožívání, myšlení a jednání - osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti - charakter - vrozené předpoklady - osobní potenciál 	OSV I/1-Vo8 OSV I/2-Vo8 OSV I/3-Vo8 OSV I/4-Vo8 OSV I/5-Vo8 OSV II/1-Vo8 OSV II/2-Vo8 OSV II/3-Vo8 OSV II/4-Vo8 OSV III/1-Vo8 OSV III/2-Vo8 MV 1-Vo8 MV 2-Vo8
ČLOVĚK JAKO JEDINEC – VNITŘNÍ SVĚT ČLOVĚKA		
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	<ul style="list-style-type: none"> - vnímání - prožívání - poznávání a posuzování skutečností, sebe i druhých lidí - systém osobních hodnot - sebehodnocení - stereotypy v posuzování druhých lidí 	OSV I/1-Vo8 OSV I/2-Vo8 OSV I/3-Vo8 OSV I/4-Vo8 OSV I/5-Vo8 OSV II/1-Vo8 OSV II/2-Vo8 OSV II/3-Vo8 OSV II/4-Vo8 OSV III/1-Vo8 OSV III/2-Vo8

		MV 1-Vo8 MV 2-Vo8
ČLOVĚK JAKO JEDINEC – OSOBNÍ ROZVOJ		
VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	<ul style="list-style-type: none"> - životní plány a cíle - životní perspektiva - adaptace na životní změny - sebezměna - význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji 	OSV I/3-Vo8
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO – PRINCIPY DEMOKRACIE A LIDSKÁ PRÁVA		
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<ul style="list-style-type: none"> - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu - politický pluralismus - význam a formy voleb do zastupitelstev - základní lidská práva - práva dítěte - ochrana práv - úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech - poškozování lidských práv - šikana - diskriminace 	VDO 3-Vo8 VDO 4-Vo8 MV 1-Vo8 MV 2-Vo8

Výchova k občanství 9. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezové téma
<p align="center">ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ – HOSPODAŘENÍ, BANKY A JEJICH SLUŽBY</p>		
<p>VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetních a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu</p> <p>VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je použít</p> <p>VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součást nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formy placení - rozpočet státu - typy rozpočtu a jejich odlišnosti - význam daní - aktivní a pasivní operace - úročení - pojištění - produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků 	

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	- projevy globalizace - významné globální problémy	EV 3-Vo9
VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	- globální problémy, způsoby jejich řešení	

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO- PRÁVNÍ ŘÁD ČR, PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ, PRÁVO V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ		
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	- význam a funkce právního řádu - orgány právní ochrany občanů - soustava soudů - právní norma, předpis, publikování právních předpisů - důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající - základní práva spotřebitele - styk s úřady - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost - porušování předpisů v silničním provozu - porušování práv k duševnímu vlastnictví	VDO 4-Vo9

